

Тема
Оподаткування
малого
бізнесу

План

1. Режими оподаткування в малому бізнесі
2. Оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на загальній системі оподаткування
3. Оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на спрощеній системі оподаткування

1. Режими оподаткування в малому бізнесі

Податкова система України є

однією з найбільш складних не тільки серед країн європейського регіону, а й у глобальному порівнянні. Це регулярно підтверджують міжнародні рейтинги і звіти. За даними рейтингу Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації (IFC) Paying Taxes 2013 Україна посідає 137 місце зі 183 країн світу за умовами сплати податків. Складність податкової системи та постійне її реформування зумовлює певні перешкоди в розвитку як великого, так і малого бізнесу.

На сьогодні, основним нормативним документом щодо оподаткування малого бізнесу є

Податковий кодекс України, згідно якого суб'єкти малого підприємництва мають право вибору режиму оподаткування: загального чи спрощеного. Головним фактором, що впливає на прийняття рішення про перехід на сплату єдиного податку – це економічна ефективність, яка відображається у зменшенні податкових платежів внаслідок зміни системи оподаткування.

Поширеною є думка, що

в країнах з розвинутою ринковою економікою малий бізнес забезпечує основу податкових надходжень від бізнесу до бюджету. Але малий бізнес, формуючи в розвинутих країнах більше 50% від ВВП, сплачує до бюджету набагато менше, ніж великі корпорації. Великі підприємства з великими оборотами, з автоматизованими процесами виробництва значно більш значущі для формування державного та місцевих бюджетів.

загальний

*спеціальний
(спрощена
система
оподаткування,
обліку та
звітності)*

Податкова
система
України
передбачає два
податкових
режиму:

Загальний податковий режим

передбачає сплату всіх видів податків і зборів, передбачених податковим законодавством України, залежно від наявності певних об'єктів оподаткування.

Суб'єкти малого бізнесу на загальному податковому режимі мають право займатися будь-яким видом діяльності (при отриманні відповідних дозвільних документів), мати необмежену суму доходу і кількість найманих працівників.

Спрощена система оподаткування

спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні.

Наступні істотні зміни набули чинності 1 січня 2015 року. З 1 січня 2016 році планувалася також кардинальна зміна в спрощеній системі, але суттєвих нововведень не відбулось (окрім збільшення ставки податку для 3 групи на 1% а зменшенні обсягу доходу для перебування на спрощеній системі оподаткування з 20 млн. грн. до 5 млн. грн. і збільшення ставки для платників 4 групи по кожному виді земель).

Спрощена система має низку переваг, серед яких доцільно виділити такі:

значно спрощується процес реєстрації платника податку;

перебуваючи на спрощеній системі, суб'єкт господарювання сплачує меншу кількість податків і зборів, ніж на загальній;

спрощення бухгалтерського обліку;

подання однієї форми звітності, замість великої кількості інших;

платники єдиного податку можуть по бажанню здійснювати реєстрацію як платника ПДВ

Проте, незважаючи на значні переваги спрощеної системи оподаткування необхідно виділити і певні її недоліки:

обмеження щодо видів та обсягів діяльності суб'єктів малого підприємництва;

сплата суми єдиного податку фізичної особи-підприємця здійснюється авансовим платежем за звітний період, але при цьому не враховується, чи буде фактично отримано дохід від здійснення такої діяльності за звітний період;

елемент подвійної сплати податку за ставками 2 та 4 % за умови сплати ПДВ, так як ці ставки нараховується виходячи з доходу від реалізації, який вже включає ПДВ, що надходить від покупців на поточний рахунок чи в касу підприємства тощо; можливість ухилення від сплати податків.

можливість ухилення від сплати податків.

2. Оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на загальній системі оподаткування

2.1.Юридичні особи на *загальній системі* оподаткування сплачують загальнодержавні та місцеві податки і збору в залежності від їхньої діяльності.

1.Загальнодержавні податки і збори:

податок на прибуток;

податок на додану вартість;

акцизний податок;

екологічний податок;

рендна плата;

МИТО;

2. Місцеві податки і збори:

податок на майно (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортний податок; плата за землю (земельний податок) та збір за місця для паркування транспортних засобів.

Окрім цих податків і зборів, юридична особа сплачує єдиний соціальний внесок.

Для юридичних осіб встановлено розмір сплати єдиного внеску в розмірі 22% (з 1 січня 2016 року).

Нарахування та сплату ЄСВ роботодавці проводять, виходячи з розміру фонду оплати праці. ЄСВ оплачується на бюджетні рахунки ДФС не пізніше 20-го числа місяця, наступним за звітним. Також юридичні особи є податковими агентами найманих працівників і перераховують за них до бюджету встановлені законодавством суми податків і зборів та подають звітність.

*Результати діяльності
юридичної особи
оподатковуються податком
на прибуток підприємств.*

База оподаткування податком визначається як прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу.

Звітними податковими періодами для податку на прибуток підприємств з 2016 року є квартал, півріччя, три квартали, рік.

При цьому податкова декларація розраховується нарастаючим підсумком. Річний звітний період встановлено для: новостворених підприємств, що сплачують податок на прибуток на підставі річної податкової декларації за період діяльності у звітному році; виробників сільськогосподарської продукції; платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) за попередній річний звітний період не перевищує 20 мільйонів гривень.

2.2. Фізична особа-підприємець може самостійно обрати загальну систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим ПКУ, та реєструється платником податку на загальних підставах.

На загальній системі перебувають також фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність (адвокати, нотаріуси тощо).

В такому випадку, дохід оподатковується податком на доходи фізичних осіб. Для підприємця базою оподаткування є чистий оподатковуваний дохід (тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом і документально підтвердженими витратами).

До складу доходу підприємця зараховуються:

– виручка, що надійшла фізичній особі – підприємцю на рахунок у вигляді безготівкових грошових коштів;

– готівкова виручка, отримана безпосередньо підприємцем чи його працівниками на місці здійснення розрахунків;

– виручка в натуральній (негрошовій формі);

– суми штрафів і пені, отримані від інших суб'єктів підприємництва за договорами цивільно-правового характеру за порушення умов договорів та інші доходи, які пов'язані із здійсненням підприємницької діяльності.

До витрат відносяться:

1) витрати, до складу яких включається вартість сировини, матеріалів, товарів, що утворюють основу для виготовлення (продажу) продукції або товарів (надання робіт, послуг), купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, палива й енергії, будівельних матеріалів, запасних частин, тари й тарних матеріалів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат;

2) витрати на оплату праці працівників, що перебувають у трудових відносинах з підприємцем, які включають витрати на оплату основної і додаткової заробітної плати та інших видів заохочень і виплат виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, відшкодувань вартості товарів (робіт, послуг), витрати на оплату за виконання робіт, послуг згідно з договорами цивільно-правового характеру, будь-яка інша оплата у грошовій або натуральній формі, встановлена за домовленістю сторін; обов'язкові виплати, а також компенсація вартості послуг, які надаються працівникам у випадках, передбачених законодавством, внески платника податку на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством;

3) суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірах і порядку, встановлених законом;

4) інші витрати, до складу яких включаються витрати, що пов'язані з веденням господарської діяльності, до яких відносяться витрати на відрядження найманих працівників, на послуги зв'язку, реклами, плати за розрахунково-касове обслуговування, на оплату оренди, ремонт та експлуатацію майна, що використовується в господарській діяльності, на транспортування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів), вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

В будь-якому випадку витрати підприємця повинні відповідати наступним умовам:

1. повинні документально підтверджуватись первинними документами (чеками, платіжними дорученнями, актами виконаних робіт (послуг) тощо). Не можуть бути документами, що підтверджують витрати, договір або рахунок;

2. повинні бути пов'язаними із господарською діяльністю підприємця;

3. повинні бути пов'язаними із отриманням доходів;

4. повинні бути фактично оплаченими.

Ставка податку на доходи, що отримані підприємцем від підприємницької діяльності протягом календарного року становить 18 % бази оподаткування. Для визначення розміру середньомісячного річного оподатковуваного доходу суму чистого доходу потрібно поділити на кількість календарних місяців, протягом яких підприємцем був отриманий такий дохід в звітному році.

Однак у разі, якщо дохід за попередній квартал поточного року менший в порівнянні з розрахунково очікуваною сумою доходу і дане зменшення становить більше 20 %, то в даному випадку можна пропорційно зменшити суму авансового платежу, що підлягає сплаті у наступний строк.

Авансові платежі з податку на доходи фізичних осіб розраховуються підприємцем самостійно, але не менш як 100 відсотків річної суми податку з оподатковуваного доходу за минулий рік, та сплачуються до бюджету по 25 % щокварталу (до 15 березня, до 15 травня, до 15 серпня і до 15 листопада).

Фізичні особи – підприємці зобов'язані вести Книгу обліку доходів і витрат та мати підтверджуючі документи щодо походження товару. Дані Книги обліку є основою для заповнення річної декларації про доходу

Фізичні особи-підприємці також мають сплачувати ЄСВ. Як відомо, базою оподаткування ЄСВ є сума доходу (прибутку), отриманого від підприємницької діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб.

Із 01.01.2015 р. передбачено, що у разі якщо платником не отримано доходу у будь-якому окремому місяці звітного року, він має право самостійно визначити базу нарахування, але не більше її максимальної величини.

3. Оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на спрощеній системі оподаткування

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку та з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Суб'єкти господарювання самостійно обирають системи оподаткування і мають право вільного вибору груп на спрощеній системі оподаткування та відповідно різний спосіб сплати податків. Для того щоб обрати або перейти на сплату єдиного податку, потрібно подати до контролюючого органу за місцем податкової адреси заяву за встановленою формою.

Спрощена система оподаткування передбачає чотири групи платників єдиного податку.

I група

До цієї групи належать виключно фізичні особи — підприємці:

які не використовують працю найманих осіб; які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках або провадять господарську діяльність із надання побутових послуг населенню;

обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 тис. грн.

II група

До цієї групи також належать лише фізичні особи – підприємці. Фізичні особи — підприємці можуть набути статусу платників єдиного податку II групи, якщо їхня діяльність полягає у виробництві або продажі товарів, або вони здійснюють діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року вони відповідають сукупності таких критеріїв:

-

не використовують працю найманих осіб, або кількість осіб, які перебувають із ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб. При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку — фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку;

обсяг їхнього доходу не перевищує 1,5 млн. грн.

Платниками єдиного податку II групи можуть бути й ті фізичні особи – підприємці, які надають послуги, але за умови, що такі послуги надаються виключно населенню чи фізичним або юридичним особам – платникам єдиного податку, та за умови дотримання такими платниками наведених вище вимог до платників єдиного податку II групи. До II групи платників єдиного податку не належать фізичні особи — підприємці, які:

надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна;

здійснюють діяльність щодо виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів та каміння та напівдорогоцінного каміння.

До побутових послуг населенню, які надаються платниками єдиного податку I та II груп, належать такі види послуг:

виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;

послуги з ремонту взуття;

виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;

виготовлення виробів зі шкіри за індивідуальним замовленням;

виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;

виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;

виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;

виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;

додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;

виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;

виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;

послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;

виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;

послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;

виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;

послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;

послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;

послуги з ремонту годинників;

послуги з виконання фоторобіт та послуги з оброблення плівок;

послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;

послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;

вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;

послуги перукарень;

ритуальні послуги;

послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;

послуги домашньої прислуги;

послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним

III група

До цієї групи належать як фізичні особи — підприємці, так і юридичні особи, в яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5 млн. грн. При цьому

обмеження щодо використання праці фізичних осіб для набуття права бути платником єдиного податку III групи не встановлено.

Підприємці можуть займатися всіма видами діяльності, які дозволені на спрощеній системі.

IV група

**До цієї групи належать
сільськогосподарські
товаровиробники, у яких
частка
сільськогосподарського
товаровиробництва за
попередній податковий
(звітний) рік дорівнює або
перевищує 75%. Платниками
єдиного податку IV групи є
виключно юридичні особи,
які реєструються
платниками ПДВ. Ліміт
найманих працівників не
встановлюється.**

Не можуть бути платниками єдиного податку фізичні особи — підприємці, які здійснюють такі види діяльності:

діяльність щодо організації, проведення азартних ігор, лотерей, крім їх розповсюдження, парі, а саме букмекерське парі, парі тоталізатора;

обмін іноземної валюти;

виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів, крім тих, які здійснюють роздрібний продаж паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та роздрібний продаж пива і столових вин (продаж алкогольних напоїв підлягає ліцензуванню);

видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органічного утворення. Виняток становлять ті підприємці, які здійснюють виробництво, постачання, продаж (реалізацію) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння;

видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами;

діяльність з управління підприємствами;

діяльність із надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

діяльність із продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність щодо організації торгів (аукціонів) із продажу витворів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату;

діяльність з організації, проведення гастрольних заходів.

Ставки податків

Для фізичних осіб — підприємців – платників єдиного податку I та II груп ставки встановлюються сільськими, селищними та міськими радами. Такі ставки є фіксованими і визначаються у відсотках до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року.

Фіксовані ставки визначаються з розрахунку на календарний місяць, залежать від виду господарської діяльності та становлять:

для I групи — до 10% розміру мінімальної зарплати за календарний місяць;

для II групи — до 20% розміру мінімальної зарплати за календарний місяць;

для III групи платників єдиного податку встановлені ставки відсотках до доходу: 3% від доходу — за умови окремої сплати ПДВ; 5% від доходу — у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

для IV групи податок встановлюється у відсотках до нормативної грошової оцінки землі з урахуванням коефіцієнта індексації і залежить від її типу.

Ставка єдиного податку у розмірі 15% (6% та 10% для юридичних осіб III групи) устанавлюється для фізичних осіб-підприємців — платників єдиного податку I-III груп:

до суми перевищення обсягу доходу, який для I групи платників єдиного податку становить 300 тис. грн, для II групи – 1,5 млн грн, для III групи – 5 млн грн;

до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;

до доходу, отриманого платниками єдиного податку I-II груп від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку.

Подання податкової звітності та порядок сплати єдиного податку

Облік доходів і витрат платники єдиного податку ведуть в Книзі обліку доходів (I-III група-фізичні особи) та Книзі обліку доходів і витрат (III група-юридичні особи та фізичні особи-підприємці на загальній системі оподаткування).

Фізичні особи-підприємці – платники єдиного податку I та II груп сплачують єдиний податок щомісяця не пізніше 20-го числа (включно) поточного місяця.

Платники єдиного податку I та II груп подають річну декларацію за встановленою формою по закінченні звітного року, а саме – протягом 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного року.

Платником єдиного податку III групи податкова декларація до контролюючого органу подається щокварталу протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу, а сплачують протягом 10 календарних днів.

Для платників податку IV групи звітним періодом є календарний рік . Підприємства самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і подають декларацію не пізніше 20 лютого поточного року за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки.

Сплата податку відбувається щоквартально протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, у розмірах: у I кварталі — 10 %; у II кварталі — 10 %; у III кварталі — 50 %; у IV кварталі — 30 %

Оподаткування доходів найманих працівників

У разі наявності платника єдиного податку II-IV груп найманих працівників такий платник утримує встановлені законодавством податки на доходи, виплачені ним на користь фізичної особи, яка перебуває з цим платником у трудових або цивільно-правових відносинах.

Платник виступає податковим агентом і тому повинен нараховувати, утримувати та перераховувати до бюджету ПДФО та військовий збір з доходів найманих працівників.

Єдиний соціальний внесок

Платники єдиного податку є платниками єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Для платників без використання праці найманих працівників єдиний внесок нараховується на суми, що визначаються самостійно, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску (25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб).

При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску. Розмір єдиного внеску складає 22%. При використанні найманої праці сума визначається відповідно до фонду оплати праці.

Використання касових апаратів платниками єдиного податку

Чинне законодавство передбачає обов'язкове застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) фізичними особами — підприємцями — платниками єдиного податку II та III груп. Податковим кодексом України передбачене звільнення від застосування РРО для платників єдиного податку II та III груп (фізичні особи — підприємці) при здійсненні діяльності на ринках, при продажу товарів дрібнороздрібної торговельної мережі через засоби пересувної мережі тощо, якщо сума доходу яких менша 1 млн.грн., а також платників єдиного податку I групи.

Реєстрація, як платника ПДВ, є обов'язковою для всіх українських підприємств які визнаються як платники ПДВ (тобто, якщо обсяг оподатковуваних ПДВ операцій перевищує 1 000 000 грн. за будь-які попередні 12 місяців діяльності).

Оподаткування у сфері сільськогосподарства:

до 1 січня 2017 року встановлений спеціальний режим оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств згідно із пропорцією: 75 відсотків - сплата в бюджет, 25 відсотків – на спецрахунок для власного використання сільськогосподарським підприємством; передбачено скасування спецрежиму оподаткування ПДВ діяльності у сфері сільськогосподарства з 1 січня 2017 року.

Дякую
за
увагу !!!